

Date: 11th December-2025

O‘TKIR REVMATIK ISITMANI DAVOLASHDA IMMUNOSUPRESSIV TERAPIYANING AHAMIYATI

Mo‘minov Jahongir Zokirjon o‘g‘li

Farg‘ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti
terapiya yo‘nalishidagi fanlar kafedrasasi assistenti
@mail: jahongirmominov0303@gmail.com

Kirish

O‘tkir revmatik isitma (ORI) – bu A guruhi beta-gemolitik streptokokk (AGBHS) infeksiyasiga javoban rivojlanadigan, asosan yurak, bo‘g‘imlar, markaziy asab tizimi va terini zararlovchi autoimmun kasallikdir. Kasallikning asosiy xavfi, yurakning chandiq o‘zgarishlari natijasida rivojlanadigan revmatik yurak kasalligidir (RYK) bo‘lib, bu butun hayot davomida davolanishni talab qiladi yoki erta o‘limga olib kelishi mumkin. ORI patogenezida immun tizimining buzilishi markaziy o‘rinni egallaydi, shuning uchun uning davolashda immunosupressiv terapiyaning ahamiyati juda katta.

Asosiy Qism

1. ORI Patogenezida Immun Mexanizmlar

ORI autoimmun jarayon hisoblanadi. AGBHSning M-oproteini va boshqa antijenlari inson to‘qimalaridagi, ayniqsa miokard, endokard va bo‘g‘imlardagi antijenlar (miosin, tropomiozin, laminin) bilan strukturaviy o‘xshashlikka (molekulyar mimikriya) ega. Bu o‘xshashlik tufayli organizm streptokokkka qarshi ishlab chiqargan antitanachilar va T-limfotsitlar o‘z to‘qimalariga hujum qiladi, natijada kuchli yallig‘lanish va to‘qimalarning shikastlanishi ro‘y beradi.

2. Davolash Strategiyasi va Immunosupressiv Terapiyaning O‘rni

ORI ni davolash uchun ikkita asosiy yo‘nalish mavjud:

Streptokokk infeksiyasini yo‘q qilish (Benzilpenitsillin).

Yallig‘lanish jarayonini va autoimmun javorni bostirish.

Aynan ikkinchi yo‘nalishda immunosupressiv preparatlar, asosan kortikosteroidlar va ba‘zan nosteroid yallig‘lanishga qarshi preparatlar (NYQDP) qo‘llaniladi.

3. Kortikosteroidlarning Ahamiyati

Kortikosteroidlar (masalan, Prednizolon) – bu eng samarali immunosupressiv va yallig‘lanishga qarshi preparatlardir. Ular quyidagi ta‘sir ko‘rsatadi:

Yallig‘lanish sitokinlarining (TNF- α , IL-1, IL-6) sintezi va ta‘sirini inhibe qiladi.

Limfotsitlarning faollashuvini va proliferatsiyasini susaytiradi.

Antitana ishlab chiqarishni kamaytiradi.

Kollagen degradatsiyasini va to‘qimalarning shikastlanishini sekinlantiradi.

Kortikosteroidlar, ayniqsa, kardit (yurak ishemiyasi) bilan og‘rigan bemorlarda ko‘rsatilgan. Ko‘pgina klinik tadqiqotlar (MASH, Cochrane sharhi) og‘ir va o‘rtacha darajadagi karditda yuqori dozali prednizolon terapiyasining yurak funksiyasini tezda tiklash va RYK rivojlanish xavfini kamaytirishda samarali ekanligini ko‘rsatgan.

4. NYQDP ning Ro'li

Yengil yoki karditsiz kechuvchi ORI holatlarida odatda ibuprofen kabi NYQDP lar qo'llaniladi. Ular asosan og'riq va yallig'lanishni kamaytirishga qaratilgan bo'lsa-da, ularning ham ma'lum darajada immunomodulyator ta'siri mavjud (prostaglandinlar sintezini blokirlash orqali).

5. Uzoq Muddatli Bakteriostatik Profilaktika

ORI ning takrorlanishining oldini olish – bu ham immunosuppressiv terapiyaning bilvosita shaklidir. Oylab benzatin benzilpenitsillin yoki sulfadiazin qabul qilish organizmni yangi streptokokk infeksiyasidan himoya qiladi, shu bilan yangi autoimmun hujumlarning oldini oladi.

Xulosa

O'tkir revmatik isitma – bu asosan immun tizimining noto'g'ri ishlashi natijasida kelib chiquvchi kasallik. Shuning uchun uning davolashda antibiotiklar bilan bir qatorda, immunosuppressiv terapiya (kortikosteroidlar) asosiy o'rinni egallaydi. Ushbu terapiya o'tkir yallig'lanish jarayonini tezda bostirish, klinik simptomlarni yengillashtirish va eng muhimi – yurakning chandiqli zararlanishi (revmatik yurak kasalligi) va uning umrbod og'ir oqibatlarining oldini olish imkonini beradi. Og'ir kardit holatlarida immunomodulyatorlarning yangi guruhlari (masalan, biologik preparatlar) bo'yicha tadqiqotlar olib borilmoqda, bu kelajakda ushbu kasallikni davolash samaradorligini yanada oshirishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Zokirjon o'gli, Mo'minov Jahongir. "O 'PKANING SURUNKALI OBSTRUKTIV KASALLIKLARI VODIY AHOLISI ORASIDA TARQALISHI." *Научный Фокус* 3.27 (2025): 18-20.
2. Усманова У. И., Муминов Ж. З. ХАРАКТЕРИСТИКА АУТОИММУННЫХ ПРОЦЕССОВ ПРИ ХРОНИЧЕСКОЙ СЕРДЕЧНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТИ ИШЕМИЧЕСКОЙ ЭТИОЛОГИИ //Re-health journal. – 2023. – №. 1-
3. Муминов Ж. З., Усманова У. И. ПАТОГЕНЕТИЧЕСКОЕ ВЛИЯНИЕ ЦИТОКИНОВ НА ПРОГРЕССИРОВАНИЕ ХРОНИЧЕСКОЙ СЕРДЕЧНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТИ ИШЕМИЧЕСКОЙ ЭТИОЛОГИИ //Экономика и социум. – 2023. – №. 3-1 (106). – С. 520-523.1 (17). – С. 95-97.
4. Муминов Ж. З., Усманова У. И., РОЛЬ КЛЕТОЧНОГО ИММУНИТЕТА ПРИ ХРОНИЧЕСКОЙ СЕРДЕЧНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТИ ИШЕМИЧЕСКОЙ ЭТИОЛОГИИ //Экономика и социум. – 2023. – №. 6-1 (109). – С. 1107-1110.
5. Xalilov N. A. et al. COVID-19 INFEKSIYASI O'TKAZGAN BEMORLARDA BRONXIAL ASTMA KASALLIGI KECHISHINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI //ZAMONAVIY TA'LIMDA FAN VA INNOVATSION TADQIQOTLAR JURNALI. – 2024. – T. 2. – №. 8. – С. 39-46.
6. Ibroximjon ogli SZ. COVID 19 BO'LGAN Bemorlarda son boshi AVASKULAR NEKROZI ETIOLOGIYASI VA PATOGENEZI HAQIDA YANGI KASHIRISHLAR // MULTIDISCIPLINAR BULLETIN JURNALI. – 2024. – T. 7. – №. 1. – S. 143-149

Date: 11thDecember-2025

7. Sadikov U.T. va boshqalar. Giperurikemiya O'zbekiston Respublikasi Farg'ona viloyati aholisi o'rtasida arterial gipertenziya uchun xavf omili sifatida //BIO Web of Conferences. – EDP fanlari, 2023. – T. 65. – S. 05033
8. Бобожонов С. С. ХАРАКТЕРИСТИКА КОМОРБИДНОСТИ КАРДИОЛОГИЧЕСКИХ БОЛЬНЫХ В УСЛОВИЯХ МНОГОПРОФИЛЬНОГО СТАЦИОНАРА //Экономика и социум. – 2021. – №. 1-1. – С. 456-459.
9. Bobojonov S. S. OG'IZ BO'SHLIG'I GIGIENASI VA GIPERTONIYA KASALLIGINING O'ZARO BOG'LIQLIGI //JOURNAL OF MEDICINE AND PHARMACY. – 2024. – T. 7. – №. 6. – С. 113-114.
10. Sardor S. Religious Titles and Positions In State Administration and The Role Of Religious Representatives In Them //Web of Scientist International Scientific Research Journal. – 2025. – T. 5. – №. 4. – С. 7-7.
11. Bobojonov S. S. OG'IZ BO'SHLIG'I GIGIENASI VA GIPERTONIYA KASALLIGINING O'ZARO BOG'LIQLIGI //JOURNAL OF MEDICINE AND PHARMACY. – 2024. – T. 7. – №. 6. – С. 113-114.
12. С.С Бобожонов Характеристика коморбидности кардиологических больных в условиях многопрофильного стационара.
13. С.С Бобожонов Коморбидная патология в кардиологической практике.

